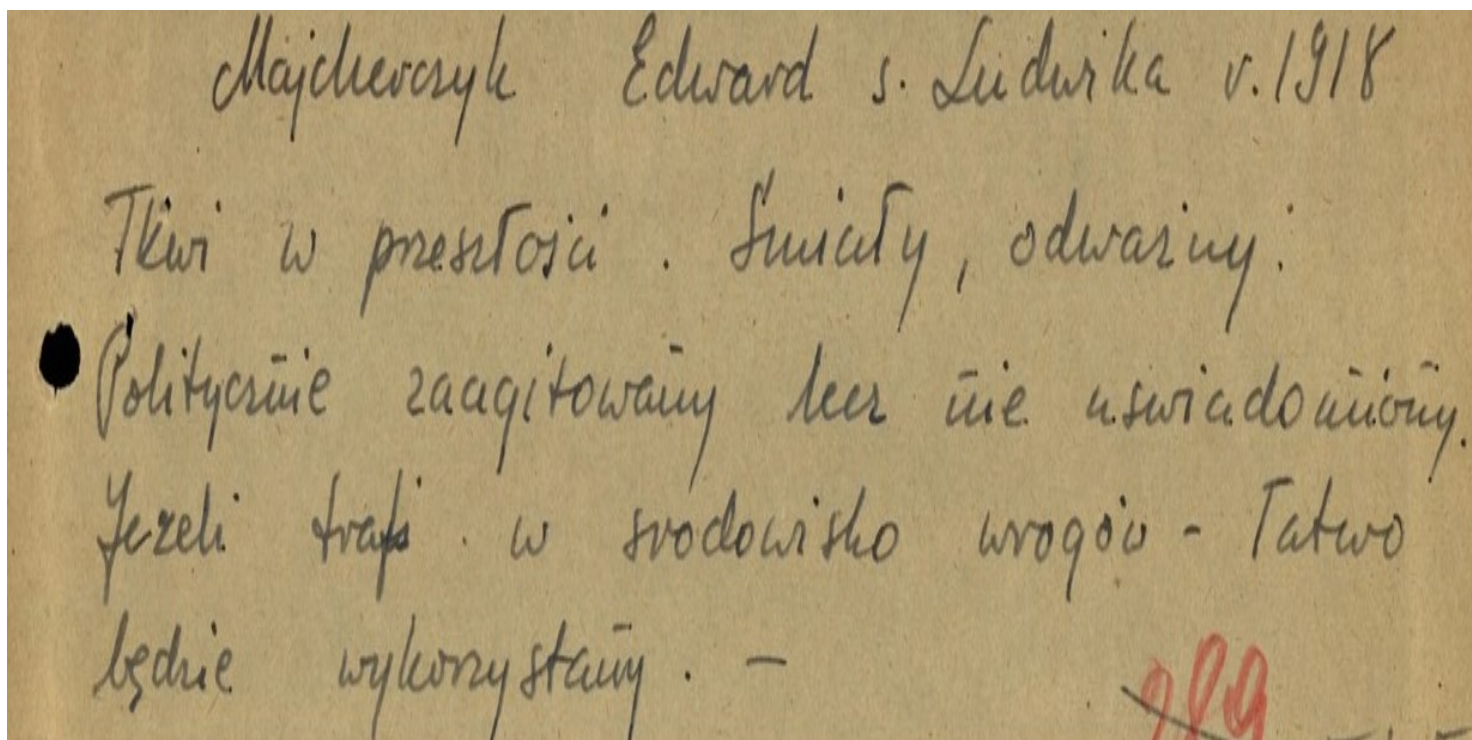

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/powstanie-warszawskie/74168,Marat-z-patrolu-Wani.html>

Z zasobu IPN

ARTYKUŁ

„Marat” z patrolu „Wani”

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: WALDEMAR GRABOWSKI 16.09.2020

Archiwum IPN przechowuje niezwykle interesujące materiały dotyczące żołnierzy Polski Podziemnej aresztowanych w latach 1944-1945 i wywiezionych do Związku Sowieckiego. Wśród nich możemy odnaleźć kilka dokumentów na temat Edwarda Majcherczyka (1918-2006).

Po maturze rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Łączności w Zegrzu, którą ukończył w sierpniu 1939 r. W trakcie szkoły odbył praktyki w 7. kompanii łączności w Częstochowie oraz w 6. batalionie telegraficznym w Jarosławiu. W tym też batalionie służył w trakcie kampanii polskiej 1939 r.

Urodził się we wsi Okradzionów w powiecie będzińskim na kilka miesięcy przed „wybuchem Polski” – 24 czerwca 1918 r. Do 1928 r. mieszkał w Dąbrowie Górniczej, gdzie ukończył dwie klasy szkoły powszechnej. Po przenosinach rodziny do Warszawy kontynuował naukę w szkole powszechnej i w II Państwowym Gimnazjum Męskim im. Tadeusza Czackiego. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1937 r. w Gimnazjum Zgromadzenia Kupców. Po maturze rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Łączności w Zegrzu, którą ukończył w sierpniu 1939 r. W trakcie szkoły odbył praktyki w 7. kompanii łączności w Częstochowie oraz w 6. batalionie telegraficznym w Jarosławiu. W tym też batalionie służył w trakcie kampanii polskiej 1939 r. We wrześniu został mianowany podporucznikiem Wojska Polskiego. Po rozbrojeniu jednostki 21 września przez oddziały sowieckie przedostał się do Warszawy. Od marca

1940 r. pracował w elektrowni miejskiej.

Edward Majcherczyk. Fot. z zasobu IPN

W konspiracji i Powstaniu

Działał w konspiracji, m.in. jako dowódca plutonu szkolnego i adiutant konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w batalionie „Wigry”. Niedługo przed wybuchem Powstania Warszawskiego został przeniesiony do pułku „Baszta”, w którym został dowódcą plutonu radio.¹

16 września ppłk Stanisław Kamiński („Daniel”), dowódca „Baszty”, wyznaczył go do patrolu mającego się udać pod dowództwem kpt. Alfreda Paczkowskiego „Wani” przez Wisłę do sztabu armii gen. Zygmunta Berlinga. Celem tej wyprawy było

nawiązanie łączności między powstańcą
Warszawą a oddziałami stojącymi na prawym
brzegu rzeki.

W pierwszych dniach powstania pluton liczył dwadzieścia osób. Zastępcą Majcherczyka „Marata” był pchor. Jerzy Krzysztofowicz („Selim”). Radiotelegrafistami byli m.in. pchor./ppor. Stanisław Stawski („Kazik”) i st. strz. NN („Wieniawa”). Dysponowali trzema radiostacjami typu AP3, pochodzącymi ze zrzutów, oraz siedmioma, zmontowanymi w konspiracji radiostacjami tornistrowych UKF. Początkowo Majcherczyk, który miał utrzymywać kontakt przez radiostację UKF z batalionem „Karpaty”, znalazł się we wsi Zagościniec.² Po przewyciężeniu trudności organizacyjnych, w drugiej dekadzie sierpnia radiostacja nr 04 nawiązała łączność z radiostacją „Karol”, znajdującą się w centrali w Barnes Lodge³, oraz z bazą we Włoszech. Z kolei 22 sierpnia nawiązano łączność z radiostacją nr 03, znajdującą się w Śródmieściu⁴.

ARKUSZ EWIDENCJI PERSONALNEJ

1. Imię i nazwisko: *Majcherczyk Edward, synobok*

2. Stopień wojskowy: *porucznik*

3. Rok i miesiąc urodzenia: *1918 czerwiec*

4. Miejsce urodzenia: *wisła Okradzińsko, pow. Białobok*

5. Narodowość: *polska*

6. Wykształcenie: *matka gimnazjum ogólnokształcące -
matka matematyka przyrodniczo-
matematyczna w 1934 r.
Szkoła Państwowa Szkoła Średnia w 1935 r.
Szkoła wojenna w 1936 r. w Warszawie*

7. Zajęcie zawodowe: *oficer służby stałej*

8. Data i miejsce urodzenia: *1918 czerwiec*

9. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

10. Czy był w służbie cywilnej: *nie*

11. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

12. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

13. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

14. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

15. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

16. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

17. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

18. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

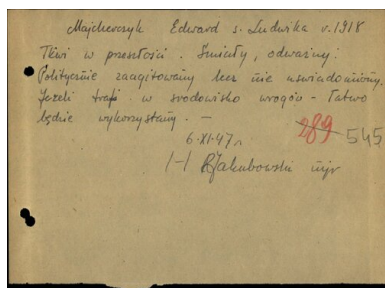
19. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

20. Czy był w służbie wojskowej: *nie*

Arkusze ewidencji personalnej o Edwardzie Majcherczyku, sporządzone przez służby komunistyczne w związku z jego przyjazdem w 1947 r. na ziemię Polski pojałtańskiej po zwolnieniu z sowieckiego obozu. Z zasobu

U Berlinga

Dotychczasowa działalność Majcherczyka trwała do 16 września, kiedy to ppłk Stanisław Kamiński („Daniel”), dowódca „Baszty”, wyznaczył go do patrolu mającego się udać pod dowództwem kpt. Alfreda Paczkowskiego „Wani” przez Wisłę do sztabu armii gen. Zygmunta Berlinga. Celem tej wyprawy było nawiązanie łączności między powstańczą Warszawą a oddziałami stojącymi na prawym brzegu rzeki. W skład patrolu weszli ponadto por. Czesław Pieniak, por. Władysław Jagiełło i por. Józef Zawistowski.

Opinia służb komunistycznej "RP" o Edwardzie Majcherczyku po jego przyjeździe z niewoli w obozie sowieckim. Z zasobu IPN

Jak zapisał Majcherczyk w listopadzie 1947 r., pracował w radiostacji aż do 10 października 1944 r. Łączność z powstańczą Warszawą nawiązano 24 września i wymieniono dziewięć telegramów.⁵ Niespełna tydzień później (16 października) Majcherczyk wstąpił do II Armii ludowego Wojska Polskiego, przydzielony do 4. samodzielnego pułku łączności w Kąkolewicach. Po niespełna miesiącu służby, 6 listopada, został aresztowany i osadzony w obozie w Skrobowie, a następnie 21 kwietnia 1945 r. wywieziony do obozu w Związku Sowieckim. Do Polski powrócił 3 listopada 1947 r.

¹ AIPN, 2254/2, k. 542, 546.

² L.M. Bartelski, *Pułk AK Baszta*, Warszawa 1990, s. 235.

³ Jak wynika ze sprawozdań batalionu łączności Sztabu Naczelnego Wodza, radiostacje „londyńskie” nadały w sierpniu do stacji Wanda 4 w kraju – 275 telegramów.

⁴ K. Malinowski, *Żołnierze łączności walczącej Warszawy*, Warszawa 1983, s. 219–220.

⁵ Z. S. Siemaszko, *Łączność i polityka 1939–1946. Zbiór opracowań*, Lublin 2011, s. 163–164.

COFNIJ SIĘ